

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 25Nt/71/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5724011083
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mariana Juríková
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2024:5724011083.1

Uznesenie

Samosudkyňa Okresného súdu Martin Mgr. Mariana Juríková, vo veci odsúdeného A. B., o návrhu Psychiatrickej liečebne Sučany na zmenu formy výkonu ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou u odsúdeného, dňa 03.10.2024 v Martine, takto

rozhodol:

I. Podľa § 446 ods. 1 Tr. por., z dôvodu uvedeného v § 74 ods. 2 Tr. zák., mení spôsob výkonu ochranného psychiatrického a protialkoholického liečenia u odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D. E., F. E. XXX/XX, G. H., t.č. v Psychiatrickej liečebni Sučany, uloženého mu uznesením Okresného súdu Trenčín sp.zn. 6Nt/29/2021 zo dňa 14.05.2021, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 2Tos/80/2021 zo dňa 17.06.2021, z formy ústavnej na formu ambulantnú.

II. Podľa § 460 ods. 4 Tr. por., z dôvodu uvedeného v § 76a ods. 2 Tr. zák., ukladá odsúdenému A. B. ochranný dohľad, ktorý bude vykonávať podľa konkrétneho určenia probačným a mediačným úradníkom v mieste bydliska odsúdeného, ku ktorému má povinnosť dostaviť sa do piatich pracovných dní od uloženia ochranného dohľadu.

odôvodnenie:

Ošetrojúca lekárka Psychiatrickej liečebne Sučany MUDr. Ivana Jurčíková a primárka Psychiatrickej liečebne Sučany MUDr. Iveta Miklušicová podali dňa 30.09.2024 na tunajšom súde návrh na zmenu formy výkonu ústavného ochranného psychiatrického a protialkoholického liečenia u odsúdeného A. B. z formy ústavnej na formu ambulantnú.

Zo spisového materiálu Okresného súdu Trenčín sp.zn. 6Nt/29/2021 vyplýva, že uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín sp.zn. 1Pv/581/20/3309 zo dňa 25.01.2021 bolo trestné stíhanie A. B. pre prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. e) Tr. por. z dôvodu, že A. B. nebol v čase činu pre nepričetnosť trestne zodpovedný.

Okresný súd Trenčín uznesením sp.zn. 6Nt/29/2021 zo dňa 14.05.2021, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2Tos/80/2021 zo dňa 17.06.2021, uložil odsúdenému A. B. ochranné psychiatrické a protialkoholické liečenie ústavnou formou. V znaleckom posudku v predmetnom konaní bolo odsúdenému zaverované, že odsúdený trpí na Paranoidnú schizofréniu s chronickým priebehom (dg. F20.00 podľa MKCH-10). U odsúdeného bol prítomný aj tzv. Syndróm závislosti od alkoholu – aktívne užívanie (dg. F10.2 podľa MKCH-10), ktorý do istej miery komplikoval liečbu základného psychotického ochorenia. U odsúdeného išlo o psychoticky, t.j. paticky (chorobne) motivované správanie nutkavého charakteru s neschopnosťou tomuto nutkaniu odolať alebo naopak mu vyhovieť. Toto konanie vyplývalo z tzv. erotomanského bludu, t.j. z bludného presvedčenia o atrakcií jeho osoby osobou poškodenej. V dôsledku toho je celková psychika takto postihnutého jedinca kvalitatívne, chorobne zmenená, a to ako kontakt s realitou (orientácia v situácii), tak aj vnímanie (odmietanie objektu záujmu je vyhodnocované ako provokovanie a teda prejav záujmu) a v neposlednom rade

myslenie a konanie (zamilovanie objektu záujmu hoci opak je pravdou a potreba vyhľadávania blízkosti tejto osoby). U menovaného teda v dôsledku bludu bola kvalitatívne chorobne zmenená schopnosť vnímať udalosti a prejavy cieleného objektu bludu. Z dôvodu sociálnej úzdravy a dobrej spolupráce odsúdeného pravidelne dochádzajúceho na kontroly k ambulantnému psychiatrovi, znalec odporučil odsúdenému uložiť ochranné liečenie psychiatrické s akcentom aj na protialkoholické liečenie, postačujúce ambulantnou formou s tým, že v prípade relapsu, t.j. v prípade návratu konania pod vplyvom bludu, je potrebné zvážiť ústavnú formu liečenia.

Z návrhu ošetrojúcej lekárky a primárky Psychiatrickej liečebne Sučany vyplýva, že odsúdený bol hospitalizovaný v Psychiatrickej liečebni Sučany dňa 20.06.2022. V znaleckom posudku je záverovaná paranoidná schizofrénia s chronickým priebehom a syndróm závislosti od alkoholu - aktívne užívanie. Odsúdený bol v minulosti opakovane psychiatricky hospitalizovaný, v ambulantných podmienkach problematcky spolupracujúci. Pri prijatí do Psychiatrickej liečebne Sučany u odsúdeného v popredí klinického obrazu orientácia správna, psychomotorické tempo spomalené, strnulejšie, kontakt zachovaný, no sťažený pre paranoidné nastavenie, očný kontakt sporadický. Odpovede strohé, nevýpravné, vyháňavé, mimika maskovitejšia, málo tvárna, obavný výraz, prítomná intrapsychická tenzia. Nálada bludná, ostražitá, úzkostnejšia, emotivita plochšia, vnímanie bez vyexplorovaných halucinácií a ilúzií, ale vzhľadom na správanie sa nedali vylúčiť, myslenie súvislé, introvertné, bez vyexportovaných bludov, no stispektná dísimulácia so slabou korekciou minulých psychotických zážitkov. Osobnosť sa javila psychoticky alterovaná. Cieľom liečby bolo nastaviť menovaného na adekvátnu farmakoterapiu za účelom odstránenia kvalitatívnych porúch základných psychických funkcií vnímania a myslenia, zaradiť ho do procesu celkovej psychosociálnej rehabilitácie. Poskytnúť mu adekvátnu psychoterapiu a psychoedukáciu a motivovať ho k dlhodobej abstinencii. V rámci hospitalizácie v PL Sučany u odsúdeného opakovane dochádzalo k výkyvom v psychickom stave, k sporadickému objavovaniu sa akustických halucinácií s rizikom rozvoja behaviorálnych porúch. Pre značnú farmakorezistenciu bolo nutné psychofarmakoterapiu opakovane modifikovať. Odsúdený nastavený na kombinovanú antipsychotickú medikáciu. Vzhľadom k anamnéze neužívania liekov v ambulantných podmienkach zvolená dvojkombinácia antipsychotík v depotných formách. Ich podávanie je nastavené v dvojtýždňových intervaloch. Od začiatku liečby odsúdený zaradený do procesu celkovej psychiatrickej rehabilitácie a resocializácie, zaradený do skupinovej terapie so zameraním na edukáciu o psychotickom ochorení. Edukačných skupín sa pravidelne zúčastňoval, do diskusií sa spontánne zapájal pomenej. Odsúdený v rámci skupinových aktivít získal základné informácie o duševnej poruche, bol poučený o svojom ochorení, o jeho príznakoch, liečbe aj možnostiach prevencie návratu ochorenia. V rámci individuálnych sedení so psychológom preberá história a genéza rozvoja perцепčných porúch u neho samotného, so psychológom sa zamerali na podporu odsúdeného schopnosti robiť vlastné rozhodnutia, aj napriek možným prebiehajúcim poruchám vo vnímaní. Menovaný poučený o možnosti krízovej intervencie v prípade návratu alebo zvýraznenia hlasov. Okrem vyššie uvedených terapií bol zaradený tiež do edukačnej skupiny zameranej na edukáciu závislosti. Edukácia závislosti bola zvolená ako podporná liečba, pretože jeho primárnym problémom je psychotické ochorenie. Užívanie alkoholu je sekundárny problém pri primárnej diagnóze, kedy maladaptívnym spôsobom riešil intrapsychickú tenziu, ktorú pociťoval pri exacerbácii psychotického ochorenia. Zároveň sa však u neho v dôsledku nadmerného pitia ešte viac znižovala schopnosť racionálnej kontroly správania, ktorá už bola primárne výrazne oslabená práve psychotickým ochorením. Z týchto dôvodov nebol zaradený do režimovej protialkoholckej liečby a edukáciou o psychotickom ochorení a o závislosti mu boli poskytnuté dostatočné informácie o prevencii návratu ochorenia a adaptívnejších spôsoboch zvládania vnútorného napätia aj psychotických príznakov. U odsúdeného pozvoľne úplne vymizli poruchy vnímania, je bez porúch v správaní, emočne-afektívna oblasť je u neho dlhodobo zastabilizovaná. Čo sa týka obsahovej stránky myslenia, jedná sa u neho o chronifikované bludné zvyšky, ktoré sa nedajú liečbou ovplyvniť, ale nemajú dopad na behaviorálnu oblasť, tzn. dosiahnuté štádium sociálnej úzdravy. Kritickosť a náhľad na ochorenie je prítomná vo formálnej rovine. Odsúdený bol opakovane poučený o nutnosti dodržiavať podmienky prípadnej ochrannej ambulantnej liečby, poučeniu porozumel, deklaruje snahu a ohotu sa liečbe aj v budúcnosti podrobovať. Počas pobytu v societe adaptovaný, bez maladaptívnych alebo agresívnych prejavov v správaní. Opakovane realizované probatórne priepustky, počas ktorých nedošlo k dekompenzácii psychického stavu, bez akýchkoľvek agresívnych prvkov v správaní, bez porušenia abstinencie. V rámci psychiatrickej hospitalizácie mu boli poskytnuté všetky informácie o jeho primárnom ochorení ako aj o sekundárnych problémoch spojených s nadmerným užívaním alkoholu. Vzhľadom na postpsychotické zmeny osobnosti a chronifikovaný priebeh ochorenia nepredpokladáme, že by dlhšia hospitalizácia mohla priniesť odsúdenému ďalšie terapeutické benefity.

Je predpoklad, že pri pravidelných psychiatrických kontrolách s aplikáciou depotných preparátov a užívaním psychofarmakoterapie bude stav pretrvávať aj v ambulantných podmienkach. Na základe uvedeného priebehu v závere návrhu skonštatovali, že možnosti ústavnej ochrannej liečby sú vyčerpané, stav menovaného je stabilizovaný. Preto navrhli zmenu formy ochrannej psychiatrickej a protialkoholickej liečby z ústavnej na ambulantnú, ktorú bude odsúdený vykonávať v spádovej psychiatrickej ambulancii.

Podľa § 74 ods. 2 Tr. zák., súd zmení formu ochranného liečenia, ak uložená forma neplní svoj účel a možno dôvodne očakávať dosiahnutie účelu inou formou. Ústavnú formu ochranného liečenia môže súd zmeniť na ambulantnú formu, ak doterajší priebeh ochranného liečenia nasvedčuje tomu, že ústavná forma už nie je potrebná a účel ochranného liečenia možno dosiahnuť aj ambulantnou formou.

Podľa § 74 ods. 4 Tr. zák., ochranné liečenie trvá, kým to vyžaduje jeho účel; o zmene jeho formy, o prepustení z jeho výkonu alebo jeho ukončení rozhoduje súd.

Podľa § 446 ods. 1 Tr. por., o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia alebo zmene druhu ochranného liečenia rozhoduje na návrh alebo aj bez návrhu predseda senátu súdu, v ktorého obvode je zdravotnícke zariadenie, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva. Ak súd rozhoduje na návrh prokurátora, zdravotníckeho zariadenia, probačného a mediačného úradníka alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo nemocnice pre obvinených a odsúdených, rozhodne do desiatich pracovných dní od doručenia návrhu súdu. Ak súd potrebuje pre rozhodnutie znalecký posudok, rozhodne do desiatich pracovných dní od doručenia znaleckého posudku.

Podľa § 76a ods. 2 Tr. zák., ochranný dohľad súd uloží aj vtedy, ak mení ústavnú formu ochranného liečenia psychiatrického alebo sexuologického na ambulantnú formu. Ochranný dohľad môže súd uložiť aj pri zmene ústavnej formy iného druhu ochranného liečenia na ambulantnú formu, ak to považuje vzhľadom na osobu páchatela a dosiahnutie účelu ochranného liečenia za potrebné.

Podľa § 77 ods. 2 Tr. zák., odsúdený alebo páchatel, ktorému súd uložil ochranný dohľad podľa § 76a, je povinný sa do piatich pracovných dní od uloženia ochranného dohľadu dostaviť k probačnému a mediačnému úradníkovi okresného súdu, v ktorého obvode má bydlisko, a v rámci uloženého ochranného dohľadu je povinný

- a) hlásiť sa osobne v určených lehotách,
- b) oznamovať vopred vzdialenie sa z miesta bydliska; to neplatí, ak ide o pravidelne opakujúce sa vzdialenia, o ktorých bol probačný a mediačný úradník vopred informovaný, a
- c) podrobiť sa kontrole dodržiavania liečebného režimu.

Podľa § 78 ods. 3 veta druhá Tr. zák., ochranný dohľad podľa § 76a trvá, kým to vyžaduje jeho účel; o prepustení z ochranného dohľadu rozhoduje súd.

Podľa § 460 ods. 4 Tr. por., o uložení ochranného dohľadu podľa § 76a Trestného zákona rozhoduje súd na návrh alebo aj bez návrhu súčasne s uložením ochranného liečenia ambulantnou formou alebo súčasne s rozhodnutím o zmene ústavnej formy ochranného liečenia na ambulantnú formu. O uložení ochranného dohľadu odsúdenému, ktorý nedodržiava režim uloženého ambulantného ochranného liečenia, rozhoduje na návrh zdravotníckeho zariadenia súd, ktorý ochranné liečenie uložil.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného samosudkyňa preskúmala, či dôvody ochranného psychiatrického a protialkoholického liečenia ústavnou formou trvajú. Preskúmaním pripojeného spisového materiálu, ako aj vyjadrenia ošetrojúcej lekárky a primárky Psychiatrickej liečebne Sučany, je preukázané, že doterajší priebeh ochranného liečenia nasvedčuje tomu, že vzhľadom na súčasný stabilizovaný stav odsúdeného, ústavná forma psychiatrického a protialkoholického liečenia už nie je potrebná a účel ochranného liečenia možno dosiahnuť aj ambulantnou formou. Uvedenému záveru nasvedčujú i opakovane realizované probatórne priepustky, počas ktorých nedošlo k dekompenzácii psychického stavu, bez akýchkoľvek agresívnych prvkov v správaní, bez porušenia abstinencie odsúdeného. Pritom z návrhu na zmenu ochranného liečenia tiež vyplýva, že vzhľadom na postpsychotické zmeny osobnosti a chronifikovaný priebeh ochorenia u odsúdeného nie je predpoklad, že by dlhšia hospitalizácia mohla priniesť odsúdenému ďalšie terapeutické benefity. Na základe uvedeného teda v súčasnosti existujú objektívne dôvody na zmenu formy ochranného psychiatrického a protialkoholického liečenia u odsúdeného z ústavnej na formu ambulantnú, nakoľko možnosti ústavnej ochrannej liečby sú vyčerpané a stav odsúdeného je stabilizovaný.

Preto samosudkyňa rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, t.j. zmenila formu výkonu ochranného psychiatrického a protialkoholického liečenia u odsúdeného z formy ústavnej na formu ambulantnú a zároveň odsúdenému uložila aj ochranný dohľad, ktorý súd v zmysle § 76a ods. 2 Tr. zák. obligatórne (povinne) ukladá, ak mení ústavnú formu ochranného liečenia psychiatrického na ambulantnú formu.

Súd zdôrazňuje povinnosť odsúdeného dostaviť sa do piatich pracovných dní od uloženia ochranného dohľadu k probačnému a mediačnému úradníkovi okresného súdu, v ktorého obvode má bydlisko.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do troch pracovných dní odo dňa jeho oznámenia prostredníctvom podpísaného súdu na Krajský súd v Žiline. O prípadnej sťažnosti rozhoduje Krajský súd v Žiline. Sťažnosť môžu podať v prospech odsúdeného aj osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie. Sťažnosť má odkladný účinok. Oprávnená osoba sa môže sťažnosti výslovne vzdať.